

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger, 5.

ANOMALÍAS

L' AVI BRUSI: —¡Té, ara que me 'n vaig del món, ara comenso á sortir de nits!

TAP Y CARABASSA

—¿De qué vaig, dius? ¿que no ho veus?... De *campesina siciliana*.

—Bravo, noyal... Podém anar plegats, donchs, que jo vaig de *terremoto*.

CRONICA

CANSÓNS

No hi sabeu, al pati d' *en Llimona*? Potser sí, perquè de patis no se 'n veuenh gayres per Barcelona. Fora de las residencias nobles del carrer de Moncada, —ara magatzéms d' adroguers,— y d' unas quantas fábricas, el pati no ha entrat may al nostre sistema d' edificació, que resol la presa d' ayre y de llum pel cel-obert, ó *cel-de-forat*. Y no hi conto els patis de comunitat, de quartel, de convent, d' hospital ó de presó, perquè son closos y per tot arreu iguals.

Si 'l pati es luxu de senyors, el d' *en Llimona* es de gran senyor. ¡Té un carrer per ell tot sol! Es un recó interessant de la ciutat vella, de la ciutat-avia, del turó barceloní. Entrant per la plasseta al carrer de Regomir, s' obre á la má esquerra el carrer de Sant Ximplici; un carreró que no passa ni té cap entrada á las fatxadas llisas. Al fons el tanca la porta del pati d' *en Llimona*. Si 'm pregunteu qui era *en Llimona* no os podré respondre, perquè no m' ho han dit. Lo que 's pot induhir de la servitut del carreró y de la situació al cor de la ciutat antiga, es que allí hi ha hagut un casal poderós. El pati petitet, s' enxampla á l' esquerra, passada la porta, limitat

per una casa moderna, ó modernisada. Al davant una reixa de ferro dona á un safreig, del que s' escola l' aygua sabonosa carreró avall per las junturas de las llambordas, fins al Regomir. Damunt d' unas arcadas tapisadas, un terradet encanyissat s' encatifava anys enrera d' euras. Al mitj una palmera dissona pel seu exotisme, entre unas quantas acacias agonitzantas, y uns abrets que semblan plantats de poch pera sustituhirlas. El frontis es continuació del casolot que segueix á la dreta, y surt al carrer de Regomir ab un parell de balcóns per cada un dels dos pisos.

El pati es rónech, humit, á baix, polsós pels alts, y tot descolorit, encrostissat de la pols y del fanch qu' han barrejat las intemperies.

De día, una quietut de cementiri aclapara aquell recó mort de la ciutat. Pero als vespres y á las festas hi entra molta gent, que puja, per l' ampla escala del fons, al casolot de la dreta. L' edifici no deu tenir menos d' un centenar d' anys. La paret té clapas blanquinosas del esgrafiat, plafóns verticals y equidistants que 's va empescar el paleta que lluhía la fatxada, á las acaballas de la moda, quant ja no s' hi trobava gust en l' ornamentació dificultosa que combinava arcadas engarlandadas ab gerros florits y figuretas alegóricas.

Hi entra gent á la casa gran, com n' entra á las altres casas grans repartidas per la ciutat antiga, abandonadas pels senyors á las societats populars. Veniu ab mí. Pujém l' escala que comensa ab gra-

hóns de pedra y dona toms per l' ample caixa quadrada. Entrém al segon pis. Es l' hostatge de *Catalunya nova*.

Els trespolos son baixos. D' una cambra á l' altre se passa per dessota d' arcadas macissas, y aneu seguint salas y salas fins á desorientarvos. Els mobles son pobres: cadiras de boga y taulas d' encants. ¡Pero qué hi fá! Jo os asseguro que os hi trobareu bé.

Donant toms arribareu á la sala del teatro. El teló de boca representa un castell formidable entre 'ls plechs d' un cortinatje púrpura y or. Os ensenyarán ab orgull las taulas totas trepadas d' escotillóns pera representarhi si 's vol las magias més esferehidoras, y el doble *telar* d' un' alsaria á la que pochs teatros *serios* arriban. Y 'ls sentireu cantar.

Hi anirém un dissapte. Veureu, veureu quina alegríia sanitosa ompla la casa de «Catalunya Nova» ab la fumada del tabac y el baf de las begudas calentas. Els cantayres hi portan las donas y las criaturas, qu' aprenen ballets rústichs, una mica vergonyosas y encongadas devant vostre, pero guardantse hipócritament las riallas, qu' esclatarán desseguida.

Els sentireu cantar als treballadors á la sala del

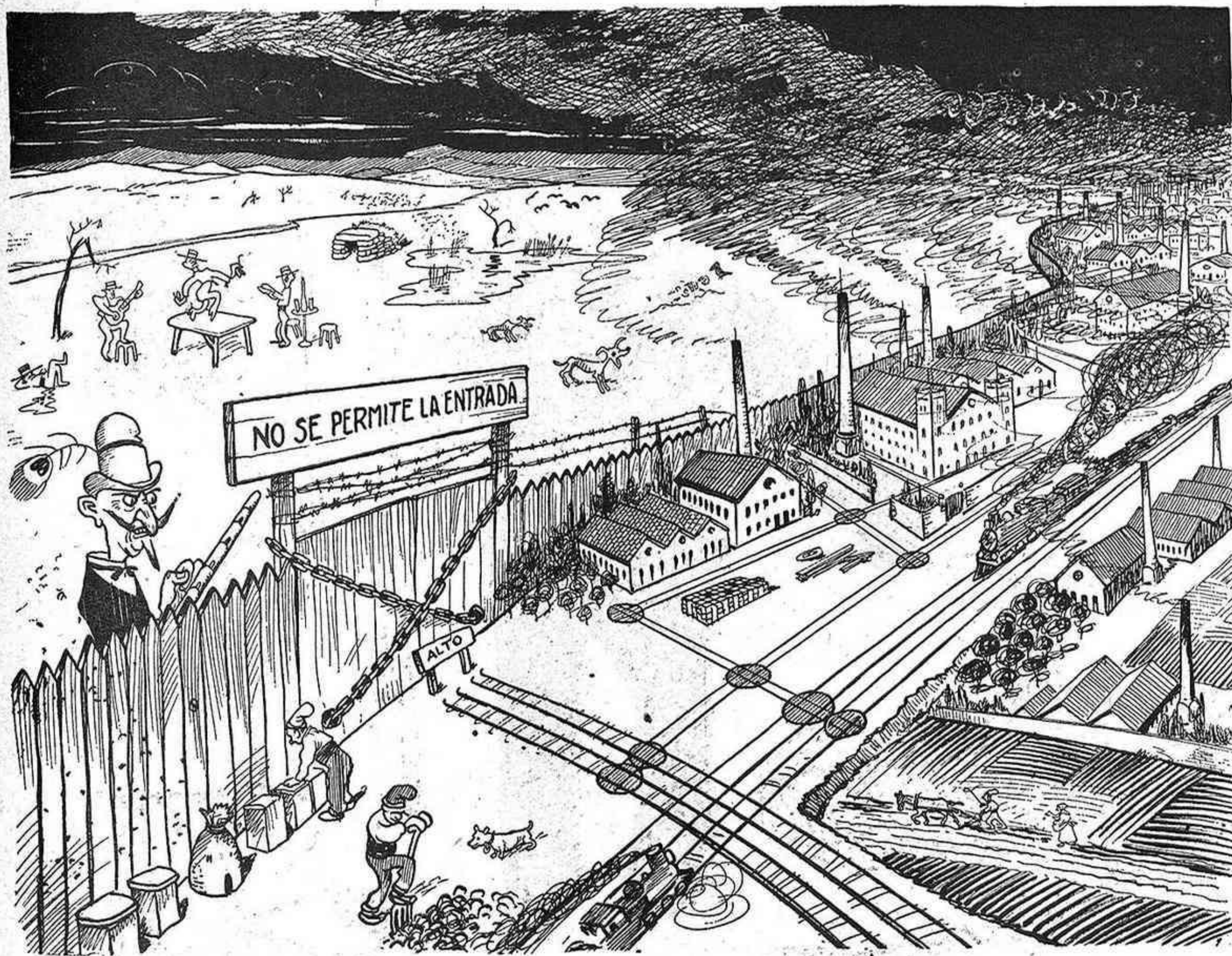
teatre, encare ab la brusa de la feyna, asseguts entorn del mestre que 'ls va aguantant á to ab una má al piano. El mestre es en Morera. Ja n' havia estat, y are hi torna ab més fé que may, ab la fé ingenua y vehemenda d' en Morera.

Cantan música de fé y d' alegríia. Canta la florida dels camps qu' ab cansons ve més esplendorosa, y la florida dels cors qu' ab la llibertat ve més generosa. Cantan himnes, tot himnes. Ben pochs solfejan; s' escoltan al mestre, s' escoltan als companys, y així aprenen la cansó, fins que cantan tots alhora lligats dolsament al ritme y al to, presos del art, que s' han posat ells mateixos la deliciosa cadena. Y 'l mestre canta ab ells, lo mateix qu' ells, més qu' ells. ¡Si 'l vegéssiu á n' en Morera arbolat pel entusiasme sublim—que no es la degradanta febra de la multitud esclavisada per un dictador—encesas las galtas pel foch que li abrusa l' esperit, tot boca oberta, el rostre punxagut, erta la cresta de cabells, amagats els ulls sota las cellas! Es llavoras un home que s' ha fet tot ell crit, com las figuras de *La Marsellesa* al Arch de Triomf... El seu crit s' engrandeix ab cinquanta crits més, y es clam d' humanitat va-

EL PATRIOTISME DELS CLODOALDOS

6

¡POBRES DE NOSALTRES SI HO FESSIN AIXÍ!

«Una trocha aduanera puesta en el Ebro, tendría mucha más eficacia que la que Weyler puso en la grande Antilla.»

(*El Liberal* de Madrid, del 5 de Febrer)

lenta, sana, joyosa... «Fan venir ganas de cantar» diu al meu costat en Verdaguer. Justament. Un voldria cantar ab ells, cridar lo que se li sobrix de l'ànima; amor, esperansa, germandat, fé...

Els veureu entrar, encare embrutits pel treball; asseures en posturas cansadas y resignadas, fumant la pipa ó 'l cigarret. Mireusels bé; l'atenció inteligenta els desperta; duptan, desentonan... Ja 's van treyant l'encongiment de la máquina industrial, ja 's troban á n'ells mateixos, ajuntats voluntariament, pero cadescú més lliure, ja alsan el cap, ja flamejan els ulls, ja 's llensan ardidament al cant transfigurats.....

Els ens tornarán la música d'en Clavé. Quan las preciositats dels *orfeons* han sortit al espay s'han quedat esquifidas: en Clavé ha triomfat sempre. Me'n recordo d'un concert del Orfeo Catalá á Vallvidrera. Corprenia la melangia del *Emigrant* d'en Vives, á l'hora baixa; lo demás del acostumat repertori bronzia menut com un brumerot que sabés de música. Lo d'en Clavé, no. Retrunya el cant per la fondalada senzill y fort, sense las sabiasas de contrapuntista que l'haurían fet mal bé. Y las sabiasas d'interpretació, els *efectes* d'en Millet, se perdían del tot dins de la senzillesa del cant.

Jo no sé lo que 'n quedarà de las cançons de «Catalunya Nova» al día que dongui un concert al teatre. Perque las que 'ls he sentit son tot al revés de lo afectat, lo sofisticat, lo teatral. Era un'embranchida de veus desenfrenadas, subjectas tot just al ritme y al to. L'Unamuno diu que la seva gent, els vascongats, no 'n son de músichs, per més que tots aprenquin solfa á estudi. Cantan pera desvaporar l'energía que no poden aguantar més, y per aixó, de compositors y d'instrumentistas en surten tan poch, mentres de coristas ne son tots. Las cançons de «Catalunya Nova» son aixó: sobreixidors d'energía. Los *pescadors* d'en Clavé, que fan sentir els cruiximents y las angoixas del esforç, os omplan de furient entusiasme y os alsan màgicament de la cadira. Ja no es artifici, ni art tal com l'entenem: son moments de

paroxisme naturals, que os trasbalsan irresistiblement.

Y d'aixó no 'n diuhen res els diaris, perque está amagat. Tampoch se parlava á las barberías de Roma dels himnes que cantavan els esclaus á las catacombas.

TULP

*
**

—Dius que ta flor preferida
es la flor del xucla-mel?...
Jo te la ofereixo, vida,
qu'en ma boca ha fet arrel.

Mos llavis, als teus juntantse,
xuclan la mel del teu cor...
Dónat á n'ells ab confiança,
que son ells la teva flor.

MAYET

MISTOS

Que 'l Govern, com no sigui pera cobrar las contribucions, no es bo per res, anys há que ho sabia; pero que ni sisquera servís pera fer una cosa tan

QUE HAYA UN CADÁVER MÁS...

¿QUÉ IMPORTA AL JUEZ?

—Tot chust son las onze, home de Déu!... ¿Cómo quiere Vd. que se proceda al levantamiento, si encare no se ha levantat el senyor chutche?...

DINÁMICA DOMÈSTICA

Per la part de la sogra s' està desenvolupant una corrent ciclònica. Pel cantó de la senyoreta s' observa una gran depressió, ab pluja en la regió dels ulls. El marit, seré... y negantse á obrir el portamonedas.

(Prohibida la reproducció.)

senzilla com els mistos, aixó sí que no m' ho haguera pensat may.

Quan la Cerillera se 'n cuydava, tots els consumidors teníam fet el mateix càlcul: ¿En una capsa hi havia cinquanta mistos? Donchs, compte segur: fins suposant que la desgracia s' empenyés en ferlos anar malament, d' aquells cinquanta mistos se 'n aprofitaven quaranta.

Lo curiós es que, alarmada per tan sensible perdua—perque, al fí y al cap, deu mistos entre cinquanta representan un vint per cent—la gent s' estirava els cabells y dirigía á la Cerillera una pila de frases lletjas y ofensivas.

—¡Aixó no pot anar!—
cridavan els fumadors:—
¡Aixó es véndrens escuradents y nó mistos!.. ¿Ahónt s' ha vist, de cada cinquanta cerillas resultarne deu de dolentas?—

Y rabiosos y venjatius, tiravan la capsa en l' ayre y s' agafavan ab l' *encendedor instantáneo*, ab la pedra foguera, ab els dimonis del infern, avans que sucumbir á lo qu' ells calificavan d' infame explotació de la Companyia Cerillera.

—¡Guerra, guerra á la Cerillera!—se sentía cridar per tot arreu.

* * *

¡Ja us la darán la guerra!...

Avuy que, retirada la Companyia del negoci ab un bon sach de ganancias, ha vingut á encarregar-se d' aquest ram el nostre paternal Govern... *ó lo que sea*, ¿qué succeheix?

Agafin una capsa de mistos, carréguinse de paciència y comensin á fer la proba.

Semblan talment mistos ensenyats: tot ho fan... menos encéndres.

Rascan el primer. ¡Ris, ris, ris!... A las tres ó quatre fregadas... ¡adiós!, ha caygut el sofre.

Rascan el segón. ¡Rás, rás, rás!... Sembla com si 's volgués encendre, pero no acaba de determinarse... Llensémlo.

Proban el tercer... ¡Tampoch!... Sense que se sápi-ga per hónt, el sofre s' ha fet fonadís.

Surt el misto quart... ¡Rás, ris!.. ¡Ris, rás!.. Aquést s' encén, pero, apenas encés... ¡s' apagal!...

Y treuhen el quint, y 'l sisé, y 'l seté... y á copia de fregar per dalt, y de rascar per baix y d' apretar com uns desesperats

contra 'l raspador lo mateix que si fanguessin, lo gran ¡al últim! encendre un misto.

Fa tot just cinch minuts que han comprat la capsa.

Miran, afligits, á dintre; comptan y... ¿quántas cerillas hi ha?

Dotze.

Dotze, y una de tan curta que sembla la germana petita de las altrás.

* * *

En temps de la Companyia arrendataria, els barcelonins que consumím mistos, després d' un llarch

período d' experimentació, havíam acabat per distingir els bons dels dolents.

—Els de tal fàbrica—deyam—son massa prim; els de tal altra, s' estoban ab molta freqüència; els d' aquí tenen aixó; els d' allí pateixen d' alló... Decididament, qui vulgui mistos bons, els ha de gastar de la fàbrica de Mallorca.

Y als de Mallorca ens aferravam, segurs de que, á no ser que la *dinámica atmosférica* estés molt revolta, tenir un misto mallorquí equivalia á dur foch á la butxaca.

Aixó era ahir. Avuy...

Sento moltíssim haverho de dir, pero, d' ensá que 'l Govern s' ha fet cárrech de la expendició, tan dolents son els mistos de Mallorca, com els de Valencia, com els de Cascante, com els del Putxet, com els de Collserola...

¿Es potser que á la fàbrica ahónt els feyan han perdut l' habilitat, durant tants anys demostrada?

No es probable.

Y donchs ¿cóm s' explica que una casa quals cerillas eran la gloria y l' encant dels fumadors, hagi descendit de tan desastrosa manera?

Jo ja m' ho figuro. Per mi el Govern ha cridat al fabricant mallorquí y li ha dit sense embuts:—Las tevas cerillas no 'm convenen: son massa bonas y 'm desacreditan las otras. Per lo tant, haurás de tenir la bondat d' espatllarlas. Jo soch molt amich dels privilegis, pero en materia de mistos m' agrada la igualtat: vull que tots siguin dolents.—

Y ho son, caballers, ho son. La fàbrica de Mallorca ha servit al Govern com hauria pogut servirlo el més perfecte ministerial. No en vá en Maura es fill de l' *illa daurada*...

*
*
*

¿Durará molt temps aquesta epidemia mistera, desesperació avuy dels consumidors y mortificació dels estanquers, que al vendre una capsa de mistos saben qu' están jugant al comprador la més pesada de las bromas?...

Ho ignoro.

Lo únich que 'ls puch assegurar es que 'l vinent dilluns, día 15 de Febrer, farà un any que 'l nostre may prou alabat Govern va pendre al seu cárrech l' expendició dels mistos.

O, dit en termes més clars:

Dilluns farà un any que no hem vist, ni per remey, un misto que tingui modos.

MATÍAS BONAFÉ

ENGRUNAS

—Els tiros de tas miradas, ab mon cor res hi podrán porque hi porto una corassa formada de desenganys.

—El gran Byron afirmava (en aixó estava en lo cèrt) que la enveja pera riure apreta sempre las dents.

¡Ay d' aquells nuvis que marxan plens d' ilusió á Montserrat. si aquella ilusió la deixan dins la celda en que han estat!

—¿Dius que dús la meva imatge dints d' un reliquiari d' or? Més rumbós soch jo: la teva la porto dintre del cor.

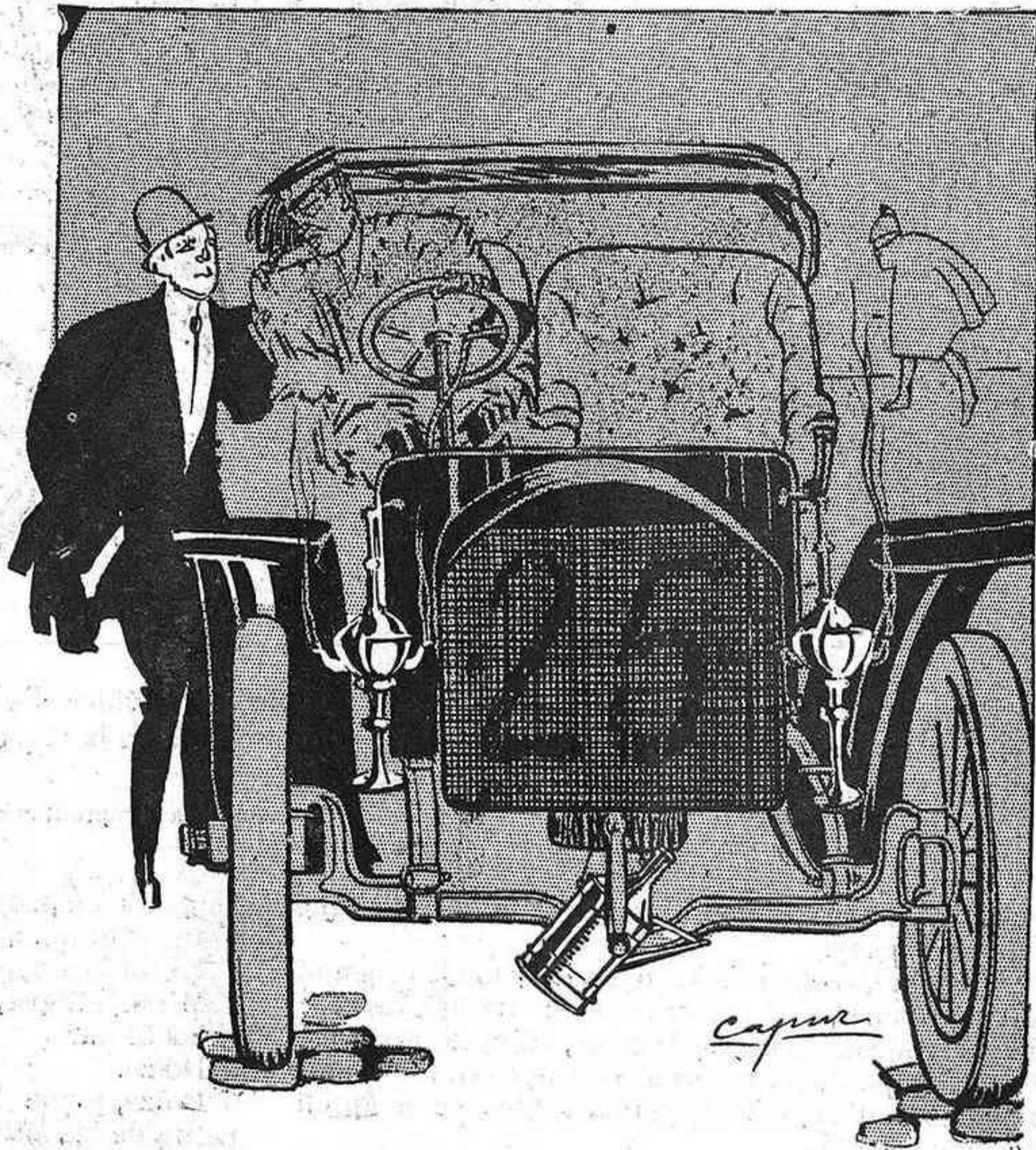
J. FERRER Y BUSQUÉ

Política d' atracció

Son hermosos els ideals, son nobles las doctrinas, son heróichs els sacrificis dels homes abnegats en pro del seu partit y de la seva idea. Però la diaria lluyta política baixa al camp fangós de las humanas feblesas y es inevitable que l' esquitxin y l' embrutin sovint las concupiscencias y las miserias del fangar de la realitat.

En todas las cosas del home, y en la política sobretot, existeix aqueix doble fons d' ideal y de baixesa, de noblesa y d' egoisme, de claror espiritual y de materialisme rufí. Sobre aquesta barreja está construït tot l' edifici de la humanitat; sobre aquesta barreja s' aixeca tota la nostra vida mortal.

RETROCÉS

—Ayay, corre molt poch aquest automòvil... ¿Que va ab bencina, el motor?

—No, senyor... ab oli. La bencina, d' ensá del nou impost, resulta massa cara.

Examineu totes las gestas de la Historia, escorcolleu els fets contemporanis que 's produheixen al vostre voltant, y veureu l'antinòmica barreja. Cosas grans y petitas cosas, totes ellas portan el doble sagell de virtut y de vici, de mèrit y de vergonya, qu' es lley del home y del món.

Per aixó la Biblia conta simbòlicament que l' home está format d' halé diví y de llot de la terra...

*
* *

Torném á la política. Ella demostra claríssimament la senzilla teoria que he explicat.

La política, fins quan está relativament dignificada, amaga en las sevas clavegueras impuresas pestilencials. Sota las gallardas actituds, sota 'ls actes de patriotisme, hi ha casi sempre móvils ambiciosos d' interés y de profit, ó petitas passións mesquinas. Podeu fer la prova quan volgheu, y el resultat será sempre 'l mateix. Per més que 'm sembla que la prova es sobrerera, puig tothom está ja prou convenut d' aquesta veritat.

Entre las corruptelas numerosas y variadas de la política, hi ha lo que se 'n diu *política d' atracció*. Els mots *política d' atracció* tenen un significat molt ample y un tant imprecís. Ab el fi d' entendre'm ab els lectors, definiré aquí la política d' atracció, dihent qu' es l' art d' atraure als ciutadans cap á un partit ó grupo determinat. En aqueix art existeixen procediments y recursos de mil maneres, lícits y honrats els uns, no tan lícits ni tan honrats els altres. Cal confessar que 'ls poch lícits y poch honrats son els qu' en la práctica donan millors resultats.

Aixó es trist, però es perfectament cert.

Tota la política passada y present está plena d' exemples que ho provan irrefutablement. Vagi un exemple:

A Fransa, en els temps del célebre *bloc-des-gauches* (el bloch de las esquerras, que ara en Moret y en Melquiades Álvarez han volgut parodiar), hi havia una gran dificultat á resoldre: y era l' adhesió dels socialistas al bloch. La majoria dels socialistas, els parlamentaris sobre tot, ajudavan al bloch esquerrá. Però no ho feyan ab massa entusiasme, ni hi havia confiança de que continuessin fent bondat. En Combes, aleshoras president del Consell de ministres, vejà 'l perill, y ab la seva dolenteria d' excapellá, concebí un medi pera atreure's als socialistas y assegurar-se la seva adhesió.

¿Qué va fer en Combes?... ¿Prometre reformas radicals, millorar la sort de la classe obrera, iniciar la redenció del proletariat? Res d' aixó; ell ja sabia que ab tot aixó no hauria alcansat gran cosa. Lo que va fer fou repartir empleos y prebendas entre 'ls capítostos corruptibles y donar ordre als ministeris y oficinas del Estat de que 'ls diputats socialistas fossin servits en tot alló que demanessin. Aquest si-gué 'l procediment usat per M. Emile Combes. Y oli en un llum... L' espavilat polítich francés obtingué 'l ferm y decidit apoyo del socialisme, mentres els redactors antimilitaristas del portaveu socialista *L' Humanité* cobraven sou del ministeri de la Guerra. Y *tutti contenti*. Perfectament...

Ha vingut després en Clemenceau, qu' es metge y que no ha estat may capellá, el qual ha desempleat als socialistas que no cumplían gayre, al mateix temps que ha emprés una lloable obra de reformas radicals y obreras. Donchs bé: els socialistas se li han girat d' esquena y li dihen assessí. Es natural...

*
* *

Ara aném á l' aplicació á casa nostra de lo que portém dit.

A Barcelona y á Catalunya la política está relati-

vament dignificada, d' ensá de la destrucció del caciquisme pantorrillesch y sobre tot d' ensá del esclat gloriós de la Solidaritat catalana. Mes no per aixó s' escapa la nostra política de la regla general.

Aquí tenim un grupo que sab practicar admirablement la *política d' atracció*. Es la Lliga Regionalista. ¿Quíns procediments d' atracció usa? Preferentment, el sistema Combes, ja explicat.

Els directores de la Lliga 's dedican á cassar adictes per medi del besch dels empleos y sous. ¡Y cóm hi fan cap els aucells! Com més va, més aucells s' agafan en el besch, ab tanta alegría per part dels cassats com dels cassadors.

Hi ha especialment una mena d' aucells que hi acudeix més que cap altra. Son els joves universitaris, que han acabat la carrera y als quals un empleo ó una prebenda 'ls vé com l' anell al dit. La majoria dels aprofitats joves de la Societat d' Estudis Económichs son d' aqueixa mena. Fan cúa á las portas de la Lliga, esperant impacientment que 'ls arribi el torn. Pera inspirar certa confiança als homes de la Lliga y del Foment, els aludits jovenets s' han disfressat d' economistas. En Congressos, en conferencias, en revistas y en periódichs parlan sovint de las lletres de cambi y del patró or. Sempre 's fan més simpátichs y están més en condició de *merèixer* així, que no pas anant ab Diego Ruíz á la Fundació Catalana de Filosofia y interpretant á Ramón Llull. Val á dir que, llevat d' un ó dos, lo restant de la dotzena de joves economistas son vulgars mitjanías que s' entretenen en recitar presuntuosament un parell de llibres de text.

Per' algún d' aquests joves, el torn ja ha arribat. Aquí tenim, per exemple, al jove Tallada, que ha obtingut ja una excelent *tallada* á la Diputació provincial, baix el patronat del Albó y d' en Prat de la Riba. El *pollo* Tallada—que no té res que veure ab el *pollo* Tejada—ha pescat una prebenda de 500 duros anyals, ab el pretext de ferli donar una conferencia per senmana d' Economía social pera obrers.

Aquest cas té una circumstancia agravant que 'l converteix en un veritable escándol: y es que las tals conferencias, á deu duros cada una, han estat creadas expressament pera en Tallada. Quan se va anunciar el concurs, ja s' havia adjudicat la plassa al jove aludit, per més que alguns diputats provincials republicans badessin. Tant es així, que un il·lustrat redactor de *La Publicidad*, que 's preparava pera pendre part en el concurs, desistí oportunament de ferho. No més cal fixarse, per altra banda, en que la creació isolada d' una cátedra d' Economía social pera obrers á la Diputació, no té solta ni volta, ni respón á res. Es á dir, sí: respón al propòsit de donar 2,500 pessetas anyals al senyor don Joseph Maria Tallada, conegut sociólech y economista de la dreta.

El cas Tallada es un de tants. Molts d' altres n' hi ha. No fa molts días que un amich meu feu passos pera saber cóm estava la provisió d' una plassa vagant en un establiment que depén de la Diputació. L' amich de referencia s' enterá tot seguit de que no hi havia res á fer, porque 'l senyor Prat de la Riba ja tenia destinada la plassa pera un redactor de *La Veu*.

Y un altre cas fresch: el del *Maleta Indulgencias*, que entra al Ajuntament ab l' ajuda de la Lliga, pera una plassa de 3,000 pessetas que no costan gayre de suhar. Se veu que 'ls darrers articles del escriptor aludit, publicats en *El País*, en els quals reventava á la esquerra solidaria y posava á la drete fins als núvols, han tingut la virtut de fer oblidar aquell famós llibre titulat *Catalanistas en adobo*, que altres mentres visquin recordarán.

LA GENERACIÓ QUE NEIX

—¿Es dir que ja 't trobas bé?

—Per' anar á passeig, sí; pero per' anar á colegi, encare 'm fa mal el cap.

Amichs meus: ¡pas á la política d'atracció! Als que sentin escrúpols, se 'ls dedicarà el següent epítafi, parodia d'una dedicatoria d'en Juli Vallés:
«Als ciutadans que, alimentats de desinterés y d'ideal, s'han mort de gana.»

WIFRET

LLIBRES

ENCARA PARLEN LES BESTIES, per Manel Folch y Torres.—Sempre han sigut predilecció de la quitzalleta las aventuras en que hi intervenen bestias més ó menos entenimentadas. Aixís ho van entendre Isop y Samaniego, segons se desprén de las sevas faulas, ... y aixís ho ha entés en Manel Folch, qui, resultat del éxit del seu primer volum de quentos, *De quan les besties parlaven*, s'ha vist obligat á publicar la nova serie que tenim á la vista y que obtindrà, ab seguretat, un bon aculliment entre 'ls patufets estudiosos.

De vuyt quentos enginyosos, escrits ab facilitat y galanura d'estil, consta el llibre, que ha sigut il·lustrat ab intencionadas caricaturas animalísticas per l'expert dibuixant Llaverrías.

EL ARTE MAS DIFÍCIL, per E. Bertrán Rubio.—Qualsevol endevinarà que l'art més difícil es l'art de viure; saber portarse en societat sense perjudicarse un mateix la propia individualitat. El senyor Bertrán Rubio s'ha valgut d'aquest tema pera exposar en forma amena un grapat de personalíssimas ideas, fillas totas de la experiencia d'un esperit recte y sincer. Importantíssims problemas de carácter psicológich y social son tractats en las planas d'aquest llibre, obra d'un civilista observador que tot jugant, jugant, ens canta las veritats tant si son dolsas com amargas y sab cantárnoslas lleugerament, sense enfarfechs retórichs, ab senzillesa y claretat, qualitats que donan un extraordinari encant á la lectura y una gran eficacia á la ensenyansa y al bon exemple de las tesis que predica.

L'ISTIU DE SANT MARTÍ, per M. Tarragó y Romeu.—Es una novela sentimental, una novela amorosa que si bé en el seu conjunt no s'hi troba una gran novetat, episódicament no deixa de contenir passatjes originalíssims. Está escrita ab més emoció que trassa, y ab més sinceritat que picardía. Té la ingenuitat de las cosas viscudas ab humilitat y senzillesa. El pensament, el fons, están molt millor que la forma. Llástima gran que 'l senyor Tarragó no hagi cuidat ab més amor la part d'estil y fins ¿per qué no dirho? la part ortogràfica. Ab tot, per ser la primera obra de un autor jove, constituheix *L' Istiu de Sant Martí* un bon debut en el camp literari.

Un concell amistós pera que 'l senyor Tarragó 'n fassi l'us qu' estimi convenient: Pera evitar confusions de carácter bibliogràfic cal adoptar un xich més d'originalitat ab els títols dels llibres: *L' Istiu de Sant Martí*, haventhi com hi ha *L' estiuhet de Sant Martí*... *Rodant pel món*, haventhi com hi ha *l' Anant pel món*... ¿No li sembla que tenim rahó?

SOTA MONTJUIC, per J. V. Colominas.—Més que novela, es una serie d'episodis cinematogràfichs de la vida dels gitanos y pinxos barcelonins. Y dihém cinematogràfichs pera expressar la justesa ab que l'autor ens els retrata en el llibre, la veritat ab que 'ls fa moure y parlar. El senyor Colominas, qu' entén per bellesa la vida mateix en tots els seus aspectes, fins en els més naturalistas, ha observat bé aquesta vegada y las planas de la seva obra original son un fidel transport de la seva observació. Totas las passións, desde las més baixas fins á las més enlayradas, que fan bategar el cor de la gent miserable de *Sota Montjuic* venen descritas ab la deguda sobrietat en aquest estudi que 'n podríam dir de mala vida, pero que en realitat tanca més ignorancia y miseria que perversitat.

La majoria dels personatjes que tenen paper en l'acció de la novela parlan el seu argot especialíssim que l'autor s'ha cuidat d'aclarir en vocabulari apart y en atinadas notas pera la mellor comprensió del llegidor. En resum, aquest cop el senyor Colominas s'ha llensat á fons ab

valentía. El seu llibre es sempre pintoresch y á ratos emocionant. Ah!... y fins en quèstió de forma literaria ha donat un gran pas l'autor de *Els Oposats*. Ho celebrém y se 'l felicita coralment.

ALTRAS PUBLICACIONS REBUDAS:

Educación Jurídica de los Obreros.—Un treball de carácter social escrit per D. M. Fius y Palá, de Manresa, que fou premiat en un certamen de Vilanova y Geltrú.

La Manía Nobiliaria.—Follet satírich que 'l seu autor, un tal Joaquim Béch de les Oques, subtitula *Honesta aplicació d'una novela del Sacchetti*.

El Idioma Catalán y su antigüedad.—Conferencia llegida en l'«Ateneo Ferrolano» pel seu autor el general Comerma.

L' Asinoplano.—Obreta satírica de política social, escrita en italiá pel popular director de *L' Asino*, Goliardo. Va amenisada ab notables ilustracions del genial Ratalanga.

Un cop de vent.—Pas de comedia de 'n Joseph Morató. Varem ferne un judici favorable al estrenarse á darrers del any passat á *Novetats*. L'edició es presentable. En la coberta hi lluheix un dibuix de 'n Junceda.

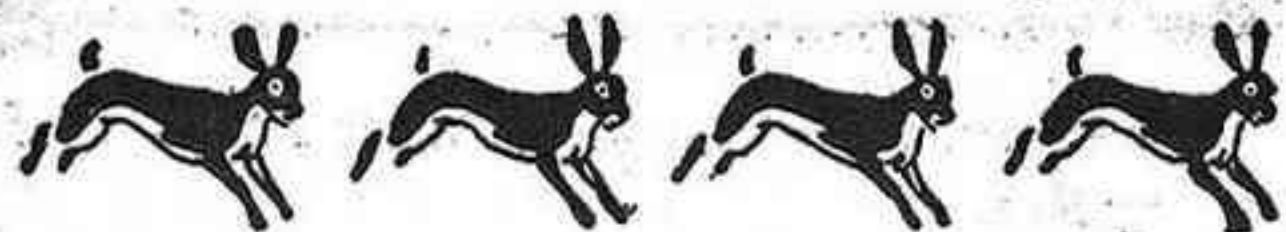
SEPT SCIENCES

AHIR Y AVUY

Ahir, quan encar lluhías
aquell pamet, com pochs n'hi han,
y aquellas graciosas... curvas
voluptuosas é incitants,
y aquells ulls, qu' eran més negres
que 'ls teus pensaments malvats,
y aquella inmensa frescura
y aquella barra tan gran,
passavas un parell d'horas,
ó tres, davant del mirall,
coquetejant, disfressada,
replena de vanitat,
y quan ja 't creyas, nó dona,
sinó una Venus ideal,
llavors, altiva, orgullosa,
te 'n anayas vers al ball
á la cassa d'algun... primo
per ferli pagá 'l sopar.

Avuy, que de ta bellesa
sòls ne resta el grát recort,
que son tas míseras curvas
grapats de draps y cotó;
avuy qu' á ta cabellera
ja s'hi veu certa blancor
y las traidoras arrugas
t'han mutilat cara y front,
avuy encare 't disfressas
y ab polvos, carmí y olors
t'empastifas tant la cara
que 't quedas feta un pierrot
y te 'n vas al ball, altiva
creguda, com altres jorns,
que cassarás algún primo...
Pró s'ha acabat tot alló...
Avuy, els que t'obsequiavan,
fugen de tú com del foch
y es en va que 't desesperis...
No hi ha més; va aixís el món...
Gat escaldat,—diu el ditxo,—
ab aygua tebia 'n té prou.

MANEL NOEL

TÍVOLI

Cada funció, un plé; cada plé, un éxit artístich. Heus aquí, en breu resúm, el resultat de las funcions donadas darrerament en aquest teatro pel ilusionista Watry, que avuy, per cert, celebra el seu benefici.

La fama anys enrera adquirida pel simpátich bruixot en la seva visita á la nostra ciutat, ha crescut en aquesta nova excursió que, segons sembla, serà la darrera. César Watry, que no té res de vell, cansat emperó de treballar... y de guanyar liras, se disposa á despedirse de las taulas pera dedicarse al *dolce far niente*.

MÉTODO SENZILL

—Noy, trobo qu' estàs molt bó. ¿Qué fas per tornarte tant gras?
—Res.

No se li pot dir que mal profit li fassi: s' ho ha ben guanyat.

NOVETATS

Foch nou, més que drama *ab argument*, pot dirse qu' es un quadro vigorós de la vida de certa gent adinerada y es, además, una lliçó moral pels burgesos y un sanítós exemple pel jovent. En el transcurs dels tres actes magnífichs no s' hi veu més acció que la resolució genial d' una mare de ferma voluntat qui, pera salvar als fills d' una segura perdicó y desestimant tota mena de socials prejudicis, fa valer sa autoritat y 'ls encarrila per la vía redemptora del treball; pel camí saludable del útil esfors que dignifica y regenera.

La pintura d' aquesta familia, retrat fidel de tantas altres que havém conegut en la vida real, está feta ab una sobrietat y un art imponderables. El primer acte constituheix una perfecta exposició de tipos y prepara admirablement al públich iniciantli ab claretat el conflicte dramátich, iniciació que 'ns presenta l' autor hermojejada ab un poétich contrast; l' arribada de la *Juvita* ab el vestit de la *primera comunió*, expressió de l' igno-

encia y la ingenuitat entre mitj del vici y la mentida.

En el segon, cal admirar sobre tot las escenas finals: aquellas disputas de familia prenen damunt de las taulas tal relleu, tals visos de veritat que l' espectador, suggestionat, arriba á un punt que no sab si tot alló es una ficció ó un drama autèntich presenciat no en una sala d' espectacles sinó entre las quatre parets... d' una casa de senyors del Passeig de Gracia. Felicitém al senyor Iglesias per l' acert ab que ha tractat aquest punt capdal de la seva obra, d' un efecte tan sorprenent que sols podria compararse als conjunts de algunas de las millors produccions del modern teatre estranger. El tercer acte, que 's desvia un xich dret al camí del símbol, conté bellas escenas en mitj d' altres purament efectistas y acaba ab el triomf de la mare que 's sacrifica á viure separada dels fills, enviantlos á treballar pera que 's fassin homes, desenllás encoratjador que emocionay entusiasma, pero, que en el cas que 'ns presenta l' autor, no arriba á convèncer per manca d' un gradual cambi de voluntat y caràcter en els fills. Aquest final ab tot y ser d' una extraordinaria bellesa y intensament emocional guanyaría en *eficacia* si 'l convenciment y l' esfors de la mare entrés també en el cor dels fills, dels cínichs fills que acaban d' insultarla despiadadament.

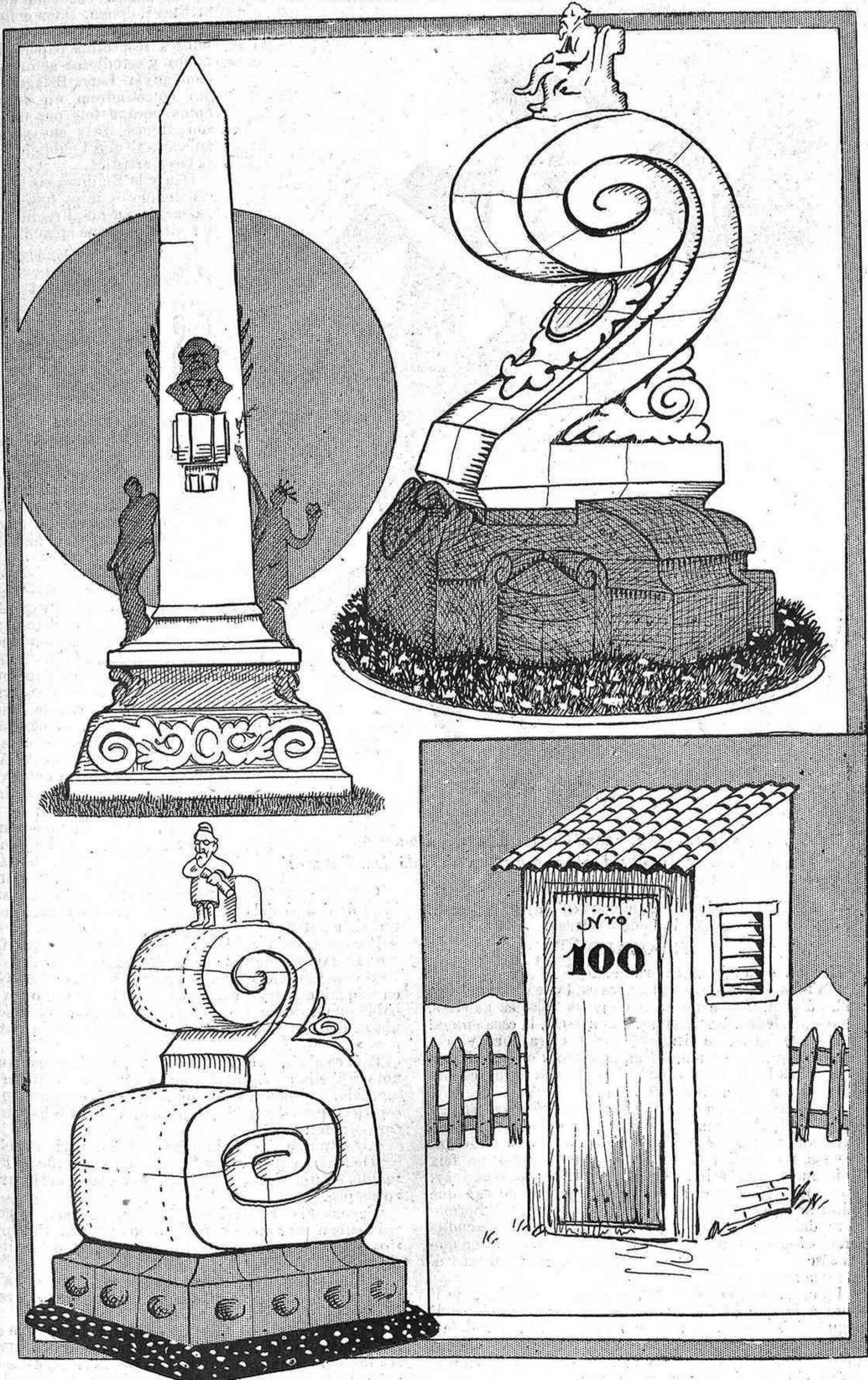
El diálech, no cal dirho, primorosament teixit.

La direcció, excelent.

La interpretació, en general, bé. Las Sras. Fremont y Santolaria, entre 'l ram de senyoras, mereixen especial menció. Entre 'ls actors, en primer lloch, en Sirvent. S' hi distingeixen també en Vehil y en Barbosa, pero cap dels dos presenta 'l tipo com deu-ria: el primer sembla un cotxero y el segon un *niño zan-*

L' OBRA DE 'N FALQUÉS

Com ja haurán vostés observat, l'arquitecte municipal, tots els monuments que construeix els numera. Al de 'n Rius y Taulet va posarli el número 1; al de 'n Pitarra, el 2; al que 's farà á n' en Pí y Margall pensa posarli el 3. Y, numerant, numerant, diu que ja 'n té projectat un—el darrer d' aquesta página—qu' es el que se li ha d' aixecar á n' ell quan se mori.

EN EL BALL DEL «CÍRCOL ARTÍSTICH»

—Ay, quina pena 'm fa, veure'l suhar d' aquesta manera!
—Ja ho veu, senyoreta ly d' aixó 'n diuhen un *Saló de... Descans!*

golotino. Perdonin la franca manera d' advertir, pero... eran veus que corrian el día de l' estrena.

ELDORADO

El mestre ha triomfat novament.

¡Quín *mano*, en Benavente, pera captarse l' entusiasme del públich! Y que no se 'n emporta sols las galerías, sino els balcóns, las tribunas, las finestras, la casa entera!

Por las *nubes*, se titula la seva darrera obra, y es d' aquellas que forsosament han d' agradar á tothom perque d' una hora lluny s' endavina que ha sigut escrita pera deixar á tothom satisfet.

Al voltant d' una senzilla acció, un idili epissódich entre dos tendres enamorats de la classe mitja, hi ha abocat l' autor de *Los Intereses Creados* un cove de delicadas ironías, un gabadal de enginyosos pensaments, un feix d' intencionadas sátiras que ha procurat vestir, com may, ab un riquíssim y primorós llenguatge. Un no sab qué admirar més en aquests dos exquisits actes, si l' hermosura del diálech, plagat de frasses brillants y acudits graciosíssims, ó la descripció sobria del ambient en que 'ls viscuts personatjes se mouhen, plens de realitat y d' austera melangía.

La construcció escénica es, potser, lo més fluix de l' obra á la que perjudica també el *prurito* de prédica d' alguns dels personatjes; pero tot aixó, tots aquests defectes quedan eclipsats per la magistral forsa de las bellas dominants, bellas que terminan ab una simbólica manifestació qu' es tota una ensenyansa.

Sens dupte ajuda no poch al excelent efecte de l' obra

la portentosa execució que 'ls artistas li dónan. Dóna goig veure la naturalitat ab que interpretan sos respectius papers els notables y estudiosos actors de la companyía Larra-Balaguer. No 'ns entretindrem en estampar noms perque tots per un igual son dignes dels entusiástichs aplausos ab que 'l públich premia sa tasca artística.

Déu y la Empresa els hi pagui els deliciosos ratos que 'ns fan passar, ja que nosaltres no podém fer altra cosa que aplaudirlos.

L. L. L.

ESQUELLOTS

No volíam saberne d' altra!

Ara resulta, segons se desprén d' una gazetilla de *contaduría* que ha aparegut en tots els diaris locals, que 'l senyor Bastardas «niega haber dicho en ninguna ocasión que á *primeros del año* corriente se podría ver el mar desde la plaza del Angel.»

Aném per parts.

Si 'l senyor Bastardas—imitant á n' aquell astut frare que, preguntat sobre si pel camí qu' ell recorria havia vist á cert individuo, respongué, ficantse las mans á las mànigas: «Per aquí no ha passat»—funda també la seva negativa en la sutilesa dels mots á *primeros de año*, té moltíssima rahó. Que á *primeros de año* 's veurían desde la plassa del Angel els barcos del port, ni ell va dirho ni nosaltres hem de tenir cap empenyo en atribuhirli.

Pero, si no va dir precisament aixó, ¿negará també don Albert que de sa boca han sortit altrás paraulas que, salvant la diferencia d' un mes, s' assem-

blan á n' alló dels *primeros de año* com una gota á un' altra gota?

Poca memoria ha de tenir qui no recordi que foren molts els diaris de Barcelona que á primers d' Agost de 1908 varen publicar una nota sortida de la Casa Gran, en la qual ens deya el senyor Arcalde que «no era probable que transcorreguessin sis mesos sense que desde la plassa del Angel poguessin descubrirse els barcos del port.»

Tant es aixís, que LA ESQUELLA, fundada en aquesta nota, qu' ella no havia inventat y que per ningú fou desmentida, publicava en el número del 7 d' Agost aquest *esquellot*, que tal vegada els nostres lectors no haurán encare olvidat:

«¿Deyan que aixó de la reforma anava poch á poch?

»Donchs s' equivocavan. Aixís ho ha manifestat l' Arcaldía en una nota oficiosa que dissapte va entregar á la prempsa.

»Segons ella, els treballs d' enderrocament no poden ni deuen anar més depressa de lo que van. Precipitarlos sería—díficil—nó realisar la reforma, sinó caminar á la ruína.

»Ja ho saben, donchs, els impacients, que tant abundan en aquesta terra. «Hay que comprimirse» y recordar que *pian piano si va lontano*.

»Vegin si, encare que no ho sembli, s' hi va, que al final de la referida nota l' Arcaldía ens comunica que «no es probable que transcurran seis meses sin que desde la plaza del Angel puedan descubrirse las embarcaciones del puerto.»

»A pesar de lo malament que l' Arcaldía s' explica, donchs, allá hont díu «no es probable que transcurran seis mesos» segurament deu volguer dir qu' «es probable que no transcurran», consti que nosaltres l' hem entés y que preném acta de la seva semi-promesa.
»D' aquí á sis mesos ¿eh?

*
**

¿Pot ser més clara la cosa?

Cert que l' Arcalde en la nota no parlava de *primeros de año*, pero deya que «no era probable que transcorreguessin sis mesos.» Y, cómpinho ab els dits ó del modo que vulguin, els sis mesos fixats per don Albert el primer d' Agost de 1908 varen acabarse el día 31 del passat Janer.

¿No es aixó?

Que 'ls optimismes del Arcalde s' han vist frustrats; que las cosas no han anat com ell se figurava; que la codicia dels propietaris ha desbaratat els seus plans... Conformes.

Pero tot aixó no l' autorisa, ara que sent cantar 'l gall del desengany, pera negar lo que, gronxat per las sevas ilusions, va deixar passar llavors sense la més mínima protesta.

Y... punt.

Queda ab aquestas ratllas terminat, si no 'ns tornan á buscar la llengua, l' incident dels barcos, els sis mesos y la plassa del Angel.

Entre un crítich literari y un modest escribent de Ca la Ciutat:

—¿Sab que he quedat admirat de *La vida austera* d' En Pere Corominas.

—Home, més aviat s' hauría d' admirar de la meva.

—¿De la de vosté?

—Está clar. Si en Pere Corominas, que cobra una mesada de 800 pessetas més que jo, fa *la vida austera*, pensi que la meva austeritat es vuyt vegadas més gran que la d' éll.

El crítich literari 's queda ab un pam de nas y sense saber qué respondre.

«La Catalunya» escriuía parlant de *La Intelectual*; la senyora «Teatralía» no 'n podía dir més mal.

Son donas enfutismadas y aixó 's comprén bé, veureu: Com s' hi veuen retratadas, treuen foch per tot arreu.

Las sévas paraulas *dures* tenen fonament, ¡y es clar!... ¿Qué han de dir les *Penyesdures*, de quí las va retratar?

Llegeixo:

«Ha sigut concedida á don Guillém de Boladeras la gran creu del Mérit Agrícola.»

¿Agrícola? ¿Per qué?

¡Ah! Sí, ja hi caich.

El senyor Boladeras es el president dels candorosos

ENTRE UN DAMNIFICADO Y UN MÚSICH MUNICIPAL

—¿Vos sou una víctima dels terremotos de Messina?... No, mestre; la verdadera víctima soch jo que, á benefici dels supervivents, ja he hagut de tocar trescentas setanta vuyt vegadas.

pastanagas qu' encare creuhen que á Barcelona existeix el partit conservador monárquich.

Pastanaga, producte agrícola.

Ja está tot explicat.

Diálechs devant de la gran tela representant el *Procés Rull*, original del *cronista* senyor Juli Borrell.

DOS PROFANS:

—Noy, aquest quadro sí que 'n deu valer de diners!..

—¿En qué 't fixas?

—En que hi ha molta pintura.

DOS INTELIGENTS:

—Tú, ¿qu' 'l deurá comprar aquest quadro?

—Alguna mestressa de casa de dispesas.

—¿Vols dir?

—Sí, home... Per fer venir desgana als dispesers.

Sobres *La Intelectual*,
d'ú un crítich, qu' es autor,
qu' aquest' obra la va escriure
en el tren, en Rusiñol,
y que tots el seus defectes
tenen per causa aixó y prou.

Diguin ara en conseqüència,
els autors de tants bunyols
com avuy se representan
¿ahónt els escriuhen, y cóm?
¿anant en cotxe? ¿en tranvía?
¿en tartana?... ¿en carretó?

Diumente que vé tindrà lloch per fi, la gran novillada á benefici de las víctimas d' Italia.

Segons noticias, la quadrilla la forman una colla d' aixerits estudiants de la Facultat de Medicina.

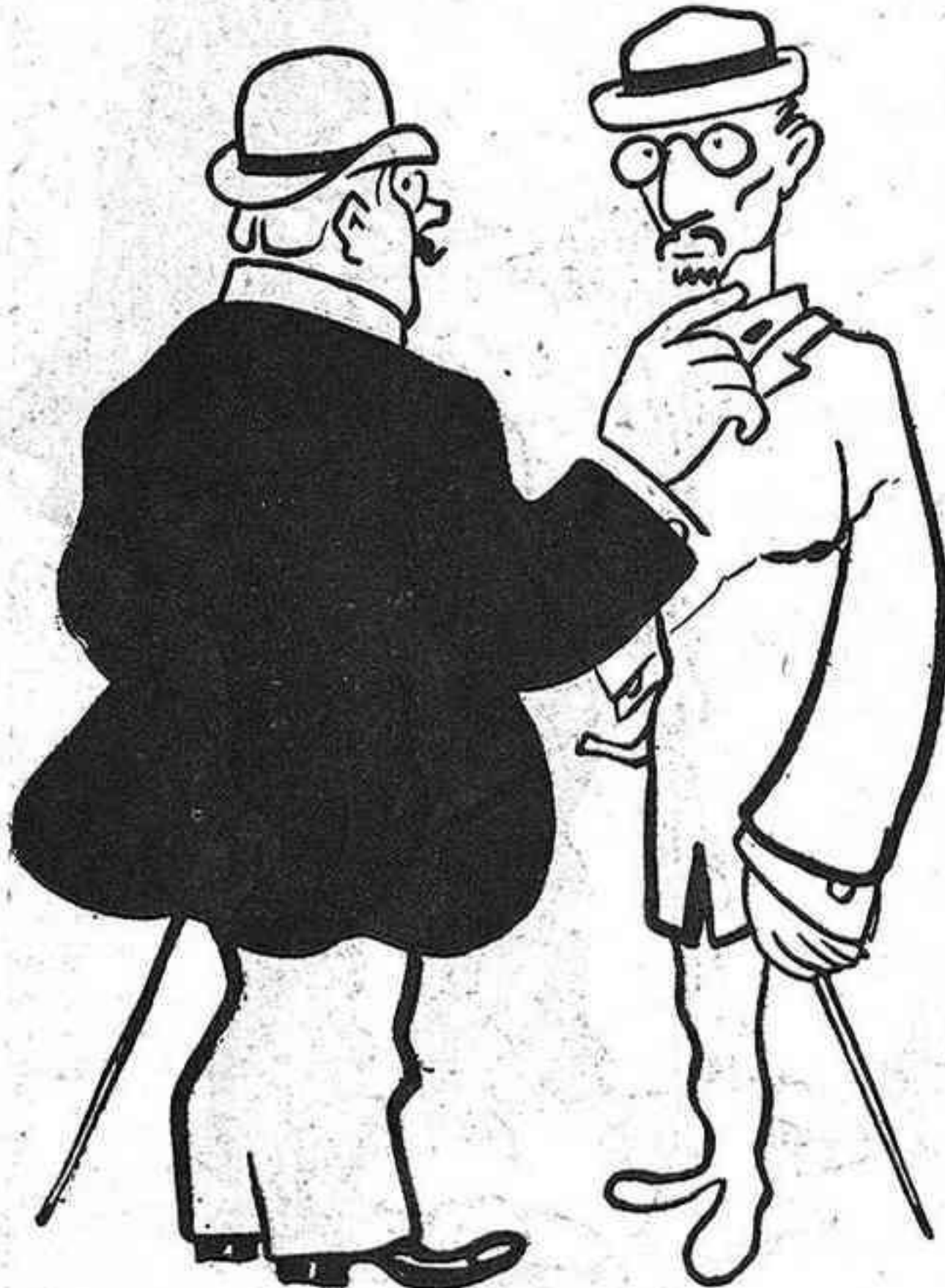
Parlant d' aquest festival deya un fulano, á la porta del Hospital Clínic:

—¿Veus, aquell?... Es el primer espasa... Un xicot molt viu que també estudiá per metje.

El qu' escoltava, tot admirat:

—Ja es atreviment!... Encare no ha acabat la carrera y ja mata!...

COMENTARI

—La sessió municipal d' avuy estarà tota dedicada á discutir l' assumpto de la rabia.

—¿Vol dir la rabia dels barcelonins, al veure lo malament que aquests senyors están fentho?...

Hem vist al *Pati Andalús*
que al local «La Buena Sombra»
hi ha arreglat l' amich Robert.
¡Es una cosa preciosa!
Te 'l recomano, lector.
Tant andalús allí 't trobas,
que hi prens café y sens volguer
te vé 'l ceceo á la boca
y 't vénen... fins intencions
de dirhi quatre *butllofas!*

D' un diari local:
«También falleció ayer, después de larga y cruel enfermedad, el...»
¡Dimontri!
¿También falleció ayer?...
¿Si voldrá dir aixó que aquésta no es la primera vegada que l' interessat fallece?

A Murcia, com en Burell y en López Ballesteros, també fan patria.

Y, per' anarhi més depressa, la fan telegráficamente.
«El Ayuntamiento de Murcia—d'ú un diari—ha acordado telegrafiar al señor Moret protestando contra cualquier afirmación antipatriótica»

»Uno de los ediles manifestó que procedía que las provincias de España tomen una actitud energética ante las provocaciones de los representantes catalanes en Cortes.»

Naturalment que al edil en qüestió li sería una mica difícil explicar en qué consisteixen las *provocaciones* á que fa referencia, pero tant se val; no mirém prim.

Si la moral va anársen de Grecia, ¿per qué 'l sentit comú no se 'n pot anar del Ajuntament de Murcia?

Un literat y un polítich
se troban en plena Rambla.
El polítich:—¿Que no ho sab?
Ja podem fé eleccions!... Vaya!
El *Diccionari* está llest!...—
—¿El *Diccionari*?...—d'ú l' altre.—
¿Y qué 'n fé del *Diccionari*...
si encare no tenim *Gramática!*—

Un assessor que acaba de apunyalar á set personas es portat al Palau de Justicia. El jutje de guardia se 'l mira de cap á peus y exclama:

—Quín cinisme y quina habilitat demostreu! ¿Cóm vos ho heu fet pera matar tanta gent sense que se us vegi una sola gota de sanch?

El criminal, sense inmutarse:

—Ay, ay!.. Vosté bé escriu molt, y no dú cap taca de tinta!..

En Miranius, á pesar de tenir una curta edat, la sab molt llarga.

L' altre día un senyor va preguntarli:

—Escolta, Miranius ¿quánts anys tens?

Y el xicot li va respondre:

—Vuyt anys quan estich sol ab la *mamá*,... y sis quan tenim visitas.

NOTAS DE CASA

Avuy deurá terminarse á Càn Parés la *Exposició de quadros* del intel·ligent pintor vilanoví Alexandre de Cabanyes, que va obrirse el passat dissapte.

Las obras expuestas, que son tretze, han portat al Saló del carrer de 'n Petritxol nombrosa y selecta concurrencia.

.. L' acreditada casa *Fills de Grau Bertrán* ha tingut l' atenció d' enviarnos unas mostrars de la seva Cafetera individual *La Perfecta*, verdadera troballa doméstica, destinada per las sevas especials condicions á adquirir una gran popularitat tan aviat com el públich la conegui

.. El *Nou Centro Catalá* de Santiago de Cuba ens participa haver quedat constituida la seva Junta Directiva en la forma següent: President, J. Casamitjana; vice, M. Capdevilla; Secretari, J. Coma; vice, J. Pujol; Tresorer, J. Valls; vice, S. Massana; Bibliotecari, J. Benavent; Vocals, J. Mestre, J. Detrell, C. Cera, M. Salla, J. M. Silva, Ll. Soler, V. Vidal, D Urgell y A. Estil·las.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

EDICIÓ POPULAR

AUCELLS DE PAS

G. Martínez Sierra * Santiago Rusñol

Ptas. 1

NUEVA EDICIÓ

Arsenio Lupín

LADRÓN DE LEVITA

POR MAURICE LEBLANC

Un tomo en 8.º, Ptas. 2'50

NUEVA EDICIÓ

Arsenio Lupín

CONTRA

HERLOCK SHOLMES

POR MAURICE LEBLANC

Un tomo en 8.º, Ptas. 2'50

Guillermo López

L.A

MENTIRA MUSICAL

Ptas. 1

Ignasi Iglesias

EN JOAN DELS MIRACLES

DRAMA

Preu: 2 pessetas

Colección Diamante

Tomo 107

OBRA NUEVA

LOS INGLESES VISTOS POR UN LATINO

POR

FEDERICO RAHOLA

Un tomo, Ptas. 0'50

LOS MUEERTOS MANDAN

Novela original de V. BLASCO IBÁÑEZ
Un tomo, Ptas. 3

CAMILO FLAMMARIÓN

Historia del Cielo

Un tomo en 8.º, tela, Ptas. 15

Noches de Luna

Un tomo en 8.º, tela, Ptas. 7

Narraciones de lo infinito

Un tomo en 8.º, tela, Ptas. 7

Dios en la naturaleza

Un tomo en 8.º, tela, Ptas. 7

La pluralidad de mundos habitados

Un tomo en 8.º, tela, Ptas. 5'50

Los Terremotos

Un tomo en 8.º, tela, Ptas. 4

Elementos de Astronomía

Un tomo en 8.º, tela, Ptas. 4

Excursiones al Cielo

Un tomo en 8.º, rústica, Ptas. 3'50

Astronomía de las damas

Un tomo en 8.º, rústica, Ptas. 3'50

Lo desconocido

Un tomo en 8.º, rústica, Ptas. 3

El fin del mundo

Un tomo en 8.º, rústica, Ptas. 3

Curiosidades de la ciencia

Un tomo en 8.º, rústica, Ptas. 3

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

FINAL DE LA FAMOSA SESSIÓ DEL CONGRÉS

—No ploris, maco, que las mancomunitats ja t' estiman...
—¡Jo... jo... jo... també las... las... las... estimo á n' ellas!...